

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 3, Article Number: 2B0080

SPORTS SCIENCES

Received: April 2011

Accepted: July 2011

Series : 2B

ISSN : 1308-7312

© 2010 www.newwsa.com

Süleyman Şahin

Manisa City Directorate of Youth and Sport

ssahin16@gmail.com

Manisa-Turkey

**SOSYAL DEĞİŞME SÜRECİNDE TÜRKİYE'DE TOPLUMUN GÜREŞ SPORUNA OLAN İLĞİ,
BİLGİ VE DEĞER YARGILARININ BELİRLENMESİ**

ÖZET

Çalışmanın amacı; sosyal değişme sürecinde toplumun güreş sporuna olan değer yargılarının belirlenmesidir. Bunun için; Bursa ilinde 10 ilköğretim okulunda eğitim gören 1135 öğrenci velisine anket uygulanmıştır. Toplumun güreş sporuna karşı ilgi, tutum, bilgi ve değer yargılarının belirlenmesinin, güreşin toplumdaki yerinin güçlendirilmesi ve popüleritesinin artması için yapılacak çalışmalara yön vereceği, hipotezinden hareket edilmiştir. Bu çerçevede, toplumun güreşe ilgi duyma (%33,9) ve bilgi düzeylerinin düşük olmasına rağmen güreş, ata sporu (%85,6), Türk milletinin en önemli sporu (%59,1) ve Türk ulusunu önde hissettiren bir spor (%57,0) olarak toplum tarafından sahiplenilmektedir. Katılımcılar, çoğunlukla devletin güreşi daha fazla desteklemesi ve okullarda öğretilmesi beklentisi içerisindeyler. Yine güreş, tarih ve kültürle ilişkilendirilirken, dinle doğrudan ilişkilendirilmemiştir. Ayrıca araştırma sonuçları; toplumun güreş sporuna olan ilgi duyma ve bilgi düzeyleri ile değer yargılarının cinsiyet, yaş, gelir ve eğitim durumu değişkenleri arasında da anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal değişme, Güreş, Spor, Değer Yargısı

**DETERMINING COMMUNITY INTEREST, KNOWLEDGE AND VALUE JUDGMENT OF
WRESTLING IN THE PROCESS OF SOCIAL CHANGE IN TURKEY**

ABSTRACT

The purpose of research is determining social value judgment for the wrestling in social change process. Therefore, poll was conducted with 1135 student's parents in 10 primary school in Bursa. It's done with hypothesis that is the determining community interest, attitudes, knowledge and value judgment in wrestling will strengthen the position of wrestling in society and help to lead the operations which aim to increase the popularity of wrestling. In this context; despite the low level of community interest in wrestling (33,9%) and the low level of knowledge, the wrestling, is an ancestor sport (85,6%) , is owned by society as the most important Turkish sport (59,1%) and the sport makes Turkish society feel to be head (57,0%). The participants expect that the government should support the wrestling more and the wrestling should be thought in school. Once again, while the wrestling associate to history and culture, it doesn't associate to religion directly. Besides, the research results shows the differences between the community interest, the level of knowledge, social value judgment in wrestling and gender, age, the level of income and education.

Keywords: Social Change, Wrestling, Sport, Value Judgment

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Toplumsal hayatın en belirgin özelliklerinden biri değişimdir. Özellikle günümüz toplumları sürekli gelişen yeni teknolojilerin etkisiyle her geçen gün biraz daha hızlanan bir değişim süreci yaşamaktadırlar [1]. Her insan topluluğunun temel karakteristiğini de oluşturan değişme, belirli bir süre içinde doğada ve toplumda meydana gelen başkalaşım ve farklılık gösteren bir süreçtir ve dünyada tamamıyla statik bir toplum yoktur. "Dünya da hiçbir şey sabit değildir, değişme müstesna" sözü, hiçbir nesnenin aynı kalmadığını sürekli bir değişim halinde farklı biçim ve varlıklara dönüştüğünü ifade etmektedir [2].

Modern zamanlarda ise değişimin hızı ve kapsamı daha önceki dönemlere kıyasla devamlı artmaktadır. Özellikle son çeyrek yüzyılda hızlanan bilgi devrimi, teknolojik gelişmeler ve küreselleşme olarak isimlendirilen süreçle birlikte toplum yapıları, daha önce benzeri görülmemiş bir şekilde dönüşüme uğramaktadır [3]. Yine modernlik ve sonucunda ortaya çıkan yeni bir evre olarak küreselleşme, milli düzeyde birçok değerinde etkili rol oynamıştır.

Toplumsal değişme sürecinde, değişimin içeriğine bağlı olarak spor da değişmekte [4], kendine özgü değerler, normlar ve dil geliştirmektedir [5]. Bu durum sporun özellikle 20. yüzyılda örgütlenme, kitleselleşme, farklılaşma, globalleşme, çeşitlenme, siyasallaşma, sekülerleşme, profesyonelleşme, endüstrileşme, ticarileşme, bilimselleşme, cinsiyetsizleşme, estetikleşme ve erotikleşme gibi birçok yeni nitelik kazanmasına neden olmuştur [6]. Yine küreselleşmeyle birlikte teknolojide yaşanan gelişmeler de spor malzemeleri ve spor alanlarının değişimine neden olmaktadır. [7]. Bu kapsamda Thibault'da sporun sürekli yenilikleri beraberinde getirdiği, spor malzemelerinden tutunda sporcuların transfer bedelleri ve medyada yer almasına kadar birçok dinamik değişimi de içerdiğini ifade etmiştir [8]. Sporda yaşanan bu değişimler ulusların geçmişten süzülüp gelen, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapı ve yaşayıştan kaynaklanan spor kültürü anlayışlarının da değişmesi ve farklılaşmasını sağlamıştır [9].

Spor insanlar için ortak bir gereksinimdir. Fakat temel gereksinimlerde olduğu gibi sporda da her toplumun ilgi ve yaklaşımları farklılıklar göstermektedir [10]. Her ulusun geçmişten süzülüp gelen, sosyal yapı ve yaşayıştan kaynaklanan, kısmen coğrafi özellikleri de bünyesinde barındıran spor kültürü anlayışları oluşmuştur. Bu anlayış ve kavrayış milli nitelik taşımaktadır [11]. Toplumları birbirinden ayıran, ona milli şahsiyet ve özgüven kazandıran da bu tür kültürel nitelikler olmuştur [12]. Başarıyla alakalı olmayan bu durum tamamıyla, çevre, ekonomik ve kültürel faktörlere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır [13]. Ancak kitle iletişim araçları ve gelişen teknolojik vasıtalar nedeniyle dünya hızla evrensel bir köy olma doğrultusunda ilerlemektedir. Bu ilerleyiş ile birlikte, milli nitelikli sporlar da sosyal değişim karakterine uygun olarak her toplumda kendisine düşen payı almaktadır [11].

Türk toplumunda da geleneksel sporların en önemlisi ve milli spor kimliğinde olan güreşin Türk halkının binlerce yıllık kültüründe önemli bir yeri vardır ve Türkçe konuşan tüm halklarda sosyal tabanlı yaygın bir spor olduğu da bilinmektedir [12]. Güreş günümüzde de hem geleneksel hem de modern biçimiyle mevcudiyetini sürdürmekte ve yukarıda belirtilen değişim süreçlerinden etkilenmektedir. Sosyal değişim süreci içerisinde sporun konumundaki değişimler, toplumun güreşe yaklaşımlarında da etkili olmuş ve bakış açılarını farklılaştırmıştır [14]. Bu süreçte güreşin toplumda manevi ve kültürel değerlerden bağımsız hale gelmediği, ancak toplumda güreş sporuna olan ilginin ve değer yargıların değiştiği gözlenmektedir.

Tüm bunlar değerlendirildiğinde güreşin sosyal değişme sürecinde toplumdaki yeri, farklı toplumsal kesimlerin güreşle ilgili tutumları, bu tutumların yaş, cinsiyet, gelir ve eğitim düzeyleriyle ilişkileri ve de toplumun güreş bilgisinin Türkiye'nin makro değişim süreçleriyle ilişkilendirilerek anlamlandırılması güreş sporunun geleceği için önemli görülmektedir.

Bundan dolayı çalışmamızda sosyal değişim sürecinde toplumun güreşe olan değer yargılarının belirlenmesi gelecekte güreşin ülkemizdeki yerini göstermesi ve gelişimi için önem arz etmektedir. Bu doğrultuda amacımız toplumun güreşe olan ilgi ve değer yargıları ışığında güreşin kabul düzeyinin artması ve gelişimi için şimdiden önerilerin ortaya konulmasıdır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Güreş Türk toplumunda geleneksel sporların en önemlisi ve Türk halkının binlerce yıllık kültüründe önemli bir yeri olan sosyal boyutu geniş bir spor dalıdır. Ayrıca Olimpiyat Oyunları'nda ülkemize en fazla madalya getiren ve ülkemizin tanıtımını modern formuyla da en iyi şekilde başarıyla yapan bir spor dalıdır.

Yüzyıllarca Türk toplumlarında askeri, kültürel ve sportif amaçlı yapılan ve en popüler spor dalı olarak padişah saraylarında yer verilen, devletin en üst kademesinden en alt birimine kadar ilgi gösterilen ve toplumun sosyal yaşamının bir çok bölümünde (düğünler, festivaller, cenazeler, şenlikler v.b.) yer alan güreşin, sosyal değişimin en hızlı şekilde yaşandığı çağımızda arka sıralarda kaldığı ve toplumun güreş sporuna karşı değer yargılarında değişimler olduğu gözlenmektedir [15].

Bu araştırmada, güreş sporunun sosyal değişme sürecinde toplumdaki ilgi, tutum ve bilgi düzeylerinin, farklı toplumsal kesimlerin güreşle ilgili değer yargılarının, bu yargıların yaş, cinsiyet, gelir ve eğitim düzeyleriyle ilişkilerinin belirlenmeye çalışılarak, elde edilen bulguların Türkiye'nin makro değişim süreçleriyle ilişkilendirilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede güreş sporuna karşı toplumun ilgi, tutum, bilgi ve değer yargılarının belirlenmesinin, güreşin toplumdaki yerinin güçlendirilmesi, popüleritesinin artması ve gelecek kuşaklarda kabul düzeyinin sağlanabilmesi için ilgili çalışmaların ne doğrultuda yapılacağına, gerekli tedbirlerin ne şekilde alınacağına ışık tutması açısından önem arz etmektedir.

3. METERYAL VE YÖNTEM (MATERIAL AND METHOD)

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2010 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre; Bursa'da toplam nüfus 2.605.495 kişi ve bu nüfusun içinde Bursa nüfusuna kayıtlıların sayısı 1.494.993 kişi olduğu ve geriye kalan 1.110.502 insanın 80 ayrı il doğumlu oldukları belirlenmiştir [16]. Bu da bizim için çalışmamızda Bursa'nın Türkiye'yi yansıtan illerden biri olduğunu göstermektedir.

Araştırma için hazırlanan anket Bursa Valiliği tarafından alınan izin onayıyla il merkezi, ilçe ve köylerine bağlı 10 ilköğretim okullarında okuyan toplam 1500 öğrencinin velisine (anne-baba) uygulanmıştır. Araştırmada kullanılacak okullar belirlenirken Bursa ilinin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel düzeyleri göz önünde bulundurulmuştur.

Araştırmada toplam 1500 adet anket formu bizzat araştırmacı tarafından ilgili ilköğretim okulu öğrencileri velilerine uygulanmak üzere öğrencilere açıklamalar yapılarak verilmiş ve sınıf öğretmenleri vasıtasıyla geri dönüşümleri sağlanmıştır. Uygulanan anket formlarından 1250 adedi geri dönmüş ve bu formlardan 115'inin geçersiz olduğu belirlenerek toplam 1135 adet anket değerlendirmeye alınmıştır.

Toplanan anket formları bilgisayarda SPSS 16 istatistik programına yüklenerek frekans tabloları hazırlanmış ve gerekli görüldüğü durumlarda çapraz ilişkiler ve ki-kare analizleri yapılarak değerlendirilmiştir.

4. BULGULAR (FINDINGS)

- **Güreşe İlgi Düzeyi:**

Tablo 1. Güreş sporuna ilgi düzeyleri
(Table 1. Levels of interest in wrestling)

Değişkenler	S	%	Geçerli
Evet	379	33.4	33.9
Hayır	739	65.1	66.1
Cevapsız	17	1.5	---
Toplam	1135	100.0	100.0

Araştırma grubunun güreş sporuna ilgi duyma düzeylerine göre frekans ve yüzdeleri Tablo 1'de görülmektedir. Araştırmaya katılanların %33.9'u güreş sporuna ilgi duyarken, %66.1'i ilgi duymadığını belirtmişlerdir. Örnek bireyler çoğunlukla güreş sporuna ilgi duymamaktadırlar.

Tablo 2. Güreşe ilgi duyma düzeyleri ile cinsiyet, yaş, eğitim ve gelir düzeyi ilişkileri
(Table 2. The relation between interest in wrestling and gender, age)

Değişkenler	Frekanslar		Evet		Hayır	
	s	%	%	%		
Cinsiyet						
Kadın	563	49.6	12,8	87,2		
Erkek	572	50.4	54,3	45,7		
X ² = 215,326 S.D: 1 P= 0,000						
Yaş						
30'dan küçük	34	3,0	12,1	87,9		
31-40 Arası	535	47,4	27,8	72,2		
41-50 Arası	493	43,8	39,7	60,3		
51-60 Arası	59	5,3	49,2	50,8		
60 ve üzeri	6	0,5	83,3	16,7		
X ² = 35,804 S.D: 4 P= 0,000						
Eğitim Düzeyi						
İlkokul	499	44,2	30,3	69,7		
Ortaokul	175	15,2	42,2	57,8		
Lise	246	21,6	30,8	69,2		
Üniversite	193	17,3	38,5	61,5		
Lisansüstü	17	1,4	50,0	50,0		
X ² = 12,875 S.D: 4 P= 0,012						
Gelir Düzeyi (Aylık)						
350 TL ve Altı	181	15.9	37,8	62,2		
351-700 TL	356	31.4	34,1	65,9		
701-1000 TL	251	22.1	36,3	63,7		
1001-1500 TL	154	13.6	33,1	66,9		
1501-2500 TL	106	9.3	26,9	73,1		
2501 TL ve Üstü	52	4.6	37,3	62,7		
X ² = 4,174 S.D: 5 P= 0,525						

Araştırma grubunun cinsiyet, yaş, eğitim ve gelir durumlarına göre frekans ve yüzdeleri Tablo 2'de verilmiştir.

• Güreş Bilgi Düzeyleri:

Tablo 3. Güreş Bilgi Düzeyleri
(Table 3. Levels of knowledge in wrestling)

	Doğru		Yanlış		Bilmiyorum	
	S	%	S	%	S	%
Greko-Romen Güreşte Belden Aşağı Tutmak Yasaktır						
Kırkpınar Yağlı Güreşleri Edirne'de Yapılmaktadır	387	34,1	81	7,1	663	58,6
Ahmet TAŞÇI Olimpiyat Şampiyonu Bir Güreşçidir	890	78,4	43	3,8	201	17,7
Yağlı Güreşte Giyilen Giysiye Kispet Denir	230	20,3	304	26,8	597	52,6
Hamza YERLİKAYA Kırkpınar Başpehlivanıdır	703	61,9	46	4,1	384	33,8
Güreşte Rakibin İki Omzunun yere Getirilmesine Nakavt Denir	289	25,5	424	37,4	417	36,9
	419	36,9	440	38,8	274	24,1

Araştırma grubunun güreş hakkında bilgi düzeyleri Tablo 3'de sunulmuş ve ankete katılanların güreş ile ilgili temel ve yüzeysel bilgileri ölçülmeye çalışılmıştır. Soruların bir kısmı "doğru bilgiyi", bir kısmı ise "yanlış bilgiyi" vermektedir. "Greko-Romen güreşte belden aşağı tutmak yasaktır" doğru bilgisine katılımcıların %34,1'i doğru, %7,1'i yanlış, %58,6'sı bilmiyorum, "Kırkpınar yağlı güreşleri Edirne ilinde yapılmaktadır" doğru bilgisine katılımcıların %78,4'ü doğru, %3,8'i yanlış, %17,7'si bilmiyorum, "Ahmet TAŞÇI Olimpiyat Şampiyonu bir güreşçidir" yanlış bilgisine katılımcıların %20,3'ü doğru, %26,8'i yanlış, %52,6'sı bilmiyorum, "yağlı güreşte giyilen giysiye kispet denir" doğru bilgisine katılımcıların %61,9'u doğru, %4,1'i yanlış, %33,8'i bilmiyorum, "Hamza YERLİKAYA Kırkpınar başpehlivanıdır" yanlış bilgisine katılımcıların %25,5'i doğru, %37,4'ü yanlış, %36,9'u bilmiyorum, "güreşte rakibin iki omzunun yere getirilmesine nakavt denir" yanlış bilgisine katılımcıların %36,9'u doğru, %38,8'i yanlış, %24,1'i bilmiyorum şeklinde cevap vermişlerdir.

Modern güreşlerle ilgili bilgi sorularına oranla, geleneksel güreşlerle ilgili soruları katılımcıların çoğunlukla ve büyük çoğunlukla bilmeleri, toplumda geleneksel güreşlerin daha fazla takip edildiğinin ve ilgi gösterildiğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bunun yanında örnek bireylerin ağırlıklı olarak güreş bilgi düzeylerinin zayıf olduğu söylenebilir.

• **Güreşle İlgili Değer Yargıları:**

Tablo 4. Güreşle ilgili değer yargıları
(Table 4. Levels of value judgment in wrestling)

	Katılıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım	
	S	%	S	%	S	%
Güreş Türklerin Ata Sporu Olduğu İçin Önem Vermemiz Gereken Bir Spordur						
Güreş Dini Açıdan Önemli Bir Spordur	971	85,6	64	5,6	99	8,7
Güreş Çağdışı Bir Spordur	197	17,4	668	58,9	267	23,5
Güreş Yalnızca Erkeklerin Yapması Gereken Bir Spordur, Kadınlara Yakışmaz	111	9,8	860	75,8	163	14,4
Güreş Türk Milletini Diğer Milletlerden Daha Önde Hissettiren Bir Spordur	686	60,4	298	26,3	149	13,1
Güreş Türk Milletinin En Önemli Sporudur	647	57,0	236	20,8	251	22,1
Güreşin Özel Bir Değeri Yoktur. O Da Diğer Branşlar Gibi Herhangi Bir Spordur	671	59,1	249	21,9	214	18,9
Televizyonda Güreş Programları Daha Çok Olmalıdır	283	24,9	634	55,9	217	19,1
Devlet Güreşi Daha Çok Desteklemelidir	425	37,4	379	33,4	328	28,9
Her Türk Çocuğu Güreş Yapmalıdır	682	60,1	196	17,3	254	22,4
Güreş Okullarda Öğretilmelidir	307	27,0	508	44,8	317	27,9
	482	42,5	415	36,6	235	20,7

Katılımcı grubun güreşle ilgili değer yargıları Tablo 4'de görülmektedir. Ankete katılanlar büyük çoğunlukla %85,6 oranında güreşi ata sporu olarak görmekte ve önem vermemiz gerektiğini düşünmektedirler. Katılımcıların %60,4'ü güreşin erkek sporu olduğunu ve kadınlara yakışmadığını, %60,1'i devletin güreşi daha çok desteklemesi gerektiğini, %59,1'i güreşin Türk milletinin en önemli sporu olduğunu belirtmişlerdir. Yine katılımcıların %57,0'si güreşin Türk milletini diğer milletlerden daha önde hissettiren bir spor olduğunu, %42,5'i okullarda öğretilmesi gerektiğini, %37,4'ü televizyonda güreş programlarının daha çok olması gerektiğini, %27'si her Türk çocuğunun güreş yapması gerektiğini, %24,9'u güreşin özel bir değerinin olmadığını, %17,4'ü dini açıdan önemli bir spor olduğunu ve %9,8'i de çağdışı bir spor olduğunu vurgulamışlardır.

Örnek bireyler ağırlıklı olarak sırası ile; Güreş Türklerin Ata sporu olduğu için önem verilmesi gereken bir spordur, güreş yalnızca erkeklerin yapması gereken bir spordur, kadınlara yakışmaz, devlet güreşi daha çok desteklemelidir, güreş Türk milletinin en önemli sporudur ve güreş Türk milletini diğer milletlerden daha önde hissettiren bir spordur yargılarına katılmaktadırlar.

Örnek bireylerin en çok katılmadıkları yargılar ise sırası ile; "Güreş çağdışı bir spordur", "güreş dini açıdan önemli bir spordur" ve "güreşin özel bir değeri yoktur. O da diğer branşlar gibi herhangi bir spordur" yargılarıdır.

Örnek bireylerin ağırlıklı kararsız kaldığı yargı ise; "Televizyonda güreş programları daha çok olmalıdır" yargısıdır.

Tablo 5. Güreşle ilgili bilgi düzeyi ve değer yargılarıyla sosyal değişkenler arasındaki ilişkiler
(Table 5. The relationship between the level of knowledge in wrestling and value judgment, social variables)

		Cinsiyet	Yaş	Eğitim	Gelir
Güreş Hakkında Bilgi Düzeyi	Greko-Romen Güreşte Belden Aşağı Tutmak Yasaktır	+	+	+	+
	Kırkpınar Yağlı Güreşleri Edirne İlinde Yapılmaktadır	+	+	+	+
	Ahmet TAŞÇI Olimpiyat Şampiyonu Bir Güreşçidir	+	+	+	+
	Yağlı Güreşte Giyilen Giysiye Kispet Denir	+	+	+	+
	Hazma YERLİKAYA Kırkpınar Başpehlivanıdır	+	+	+	+
Güreşle ilgili Değer Yargıları	Güreş Türklerin Ata Sporunu İçin Önem Vermemiz Gereken Bir Spordur	+	-	-	-
	Güreş Dini Açısından Önemli Bir Spordur	+	-	+	+
	Güreş Çağdışı Bir Spordur	+	-	+	+
	Güreş Yalnızca Erkeklerin Yapması Gereken Bir Spordur, Kadınlara Yakışmaz	-	-	-	-
	Güreş Türk Milletini Diğer Milletlerden Önde Hissettiren Bir Spordur	+	-	+	+
	Güreş Türk Milletinin En Önemli Spordur	+	-	+	+
	Güreşin Özel Bir Değeri Yoktur, O da Diğer Branşlar Gibi Herhangi Bir Spordur	+	-	-	+
	Televizyonda Güreş Programları Daha Çok Olmalıdır	+	+	-	-
	Devlet Güreşi Daha Çok Desteklemelidir	+	+	+	-
	Her Türk Çocuğu Güreş Yapmalıdır	+	-	+	+
Güreş Okullarda Öğretilmelidir	+	-	-	+	

Tablo 5’de sosyal değişkenlerle güreş arasındaki anlamlı ilişkiler (+), anlamlı bulunmayan ilişkiler (-) işareti ile gösterilerek özet yapılmıştır. Bu bölümdeki değişkenler arasındaki ilişkiler Tablo 5’te belirtilmemiş sadece artı (+), eksi (-) şeklinde sembolleştirilerek özetlenmiştir. Değişkenler arasındaki sayısal ve istatistiksel veriler aşağıda tablonun açıklama kısmında detaylandırılmıştır ve değerlendirilmiştir.

Araştırma grubunun güreş hakkındaki bilgi düzeyleri ile değişkenler arasında, erkeklerin güreş ile ilgili bilgilerinin kadınlara oranla çarpıcı bir şekilde yüksek olması, yaş artışına paralel olarak bilgi düzeyinin artması, sorularda en fazla yanlış oranın ilköğretim düzeyinde ve düşük gelir seviyesinde bulunması değişkenler arasındaki yüksek anlamlılık düzeylerini ($p < 0,01$) açıkça göstermektedir.

Güreşle ilgili değer yargıları ile sosyal değişkenler arasındaki ilişki de Tablo 5’de görülmektedir. Tabloda on bir değer yargısının onunda cinsiyet ekseninde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişkinin ($p < 0,01$) olduğu, sadece “güreş yalnızca erkeklerin yapması gereken bir spordur, kadınlara yakışmaz” yargısının cinsiyetten bağımsız olduğu ($p > 0,05$) belirlenmiştir. “Güreş dini açıdan önemli bir spordur”, “televizyonda güreş programları daha çok olmalıdır” ve “güreş okullarda öğretilmelidir” yargıları kadınlara oranla erkekler tarafında daha fazla kabul görmekte, buna karşın “devlet güreşi daha çok desteklemelidir” ve “her Türk çocuğu güreş yapmalıdır” yargıları

ise erkeklere oranla kadınlar tarafından yaklaşık iki kat daha fazla kabul görmektedir.

Araştırma grubunun güreşle ilgili değer yargıları ile yaş arasındaki ilişkide, "televizyonda güreş programları daha çok olmalıdır" ve "devlet güreşi daha fazla desteklemelidir" yargıları ile yaş arasında anlamlı bir ilişki ($p < 0,05$) bulunurken, diğer yargıların tümünün yaştan bağımsız olduğu ($p > 0,05$) görülmektedir. Yaş ile aralarında anlamlı bir ilişki bulunan "televizyonda güreş programları daha çok olmalıdır" yargısında yaş artışına paralel katılımın artması ve "Devlet güreşi daha çok desteklemelidir" yargısında düşük yaşlarda katılımın yaklaşık iki kat yüksek olması değişkenler arasındaki anlamlı ilişkiyi açık bir şekilde göstermektedir.

Araştırma grubunun güreşle ilgili değer yargıları eğitim düzeyi ekseninde analiz edildiğinde ise, on bir değer yargısının beşinin eğitim düzeyinden bağımsız ($p > 0,05$), altısının eğitim düzeyi ile bağımlı bir ilişki içerisinde ($p < 0,05$) olduğu görülmektedir. Aralarında anlamlı ilişki bulunan "güreş dini açıdan önemli bir spordur" yargısına katılmayanların eğitim seviyesi yükseldikçe arttığı, "güreş çağdışı bir spordur", "güreş Türk milletini diğer milletlerden önde hissettiren bir spordur", "güreş Türk milletinin en önemli sporudur" ve "her Türk çocuğu güreş yapmalıdır" yargılarında ise eğitim seviyesi azaldıkça katılımın artması değişkenler arasındaki anlamlı ilişkiyi açıklamaktadır. Aralarında anlamlı ilişki bulunmayan "güreş Türklerin ata sporu olduğu için önem vermemiz gereken bir spordur", "güreş yalnızca erkeklerin yapması gereken bir spordur, kadınlara yakışmaz" ve "televizyonda güreş programları daha çok olmalıdır" yargılarında en yüksek kabul düzeyinin üniversite mezunlarında, "güreşin özel bir değeri yoktur, o da diğer branşlar gibi herhangi bir spordur" ve "güreş okullarda öğretilmelidir" yargılarında ise ilkökul ve ortaokul mezunlarının en yüksek kabul düzeyinde görülmesi, ayrıca en yüksek seviyede "kararsızım" şikkını işaretleyenlerin yedi soruda ilkökul ve ortaokul, dört soruda da lisansüstü düzeyinde belirlenmesi dikkat çeken durumlardır.

Yine araştırma grubunun güreşle ilgili değer yargıları ile gelir düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde, "Güreş Türklerin ata sporu olduğu için önem vermemiz gereken bir spordur", "güreş yalnızca erkeklerin yapması gereken bir spordur, kadınlara yakışmaz", "televizyonlarda güreş programları daha çok olmalıdır" ve "devlet güreşi daha çok desteklemelidir" yargılarıyla gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken ($p > 0,05$), diğer tüm yargıların gelir düzeyinden bağımsız olmadığı ($p < 0,05$) tespit edilmiştir. Güreş ile aralarında anlamlı bir ilişki bulunan ve güreşe bir dini referans yükleyen "güreş dini açıdan önemli bir spordur" yargısında gelir düzeyi azaldıkça katılımın arttığı görülmektedir. Yine aralarında anlamlı bir ilişki bulunan "güreş çağdışı bir spordur", "güreş Türk milletini diğer milletlerden önde hissettiren bir spordur", "güreş Türk milletinin en önemli sporudur", "her Türk çocuğu güreş yapmalıdır" ve "güreş okullarda öğretilmelidir" yargılarında da gelir seviyesi arttıkça katılımın düştüğü görülürken, "güreşin özel bir değeri yoktur oda diğer branşlar gibi her hangi bir spordur" yargısında gelir seviyesinin artmasına paralel olarak katılımın artması iki değişken arasındaki anlamlı ilişkileri açıkça sergilemektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ (DISCUSSION AND CONCLUSIONS)

Sosyal değişme sürecinde toplumun güreşe olan değer yargılarının daha iyi analiz edilebilmesi için güreş sporuna olan ilgilerinin de önemli olacağı düşüncesiyle araştırma grubuna güreşe olan ilgileri sorulmuştur. Katılımcıların %33.9'u güreşe ilgi duyarken, %66.1'i ilgi

duymadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 1). Bu sonucun istatistiksel açıdan düşük bir yüzdeyi gösterdiği görülmektedir. Buna karşılık son yüzyılda modern sporların toplum hayatına girmesiyle spor branşlarının sayısındaki artış ve rekabet düşünüldüğünde konunun tüm spor branşları içerisinde günümüz koşulları ve toplumsal dinamikler açısından önem arz ettiği söylenebilir. Bu konuya paralel olarak İmamoğlu ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada toplumun güreşe olan hisleri sorulmuş; %80,6'sının güreşi orta ve üst düzeyde sevdiği, sevmeyen ve hiç hoşlanmayanların oranının sadece %19,4 olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçta, toplumda güreşe olan sevginin ve manevi bağın devamını gösterir niteliktedir [17]. Ayrıca çalışmamızda güreşe erkeklerin daha çok ilgi duydukları, yaş ve eğitim düzeyi artışına bağlı olarak ilginin arttığı tespit edilmiştir (Tablo 2). Güreşe ilgi ile gelir düzeyi arasında ise istatistikî açıdan anlamlı bir ilişkiye rastlanılamamıştır.

Bu konuyla ilgili benzer çalışmalar incelendiğinde ise bazı farklı sonuçlarla karşılaşılmıştır. Koçyiğit'in yaptığı bir çalışmada güreşe daha çok ekonomik yönden düşük, mesleki ve eğitim düzeyi olarak da alt tabakada yer alan ailelerden ilginin olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda toplumumuzun geçirmekte olduğu toplumsal, ekonomik ve kültürel değişim sonucuna bağlı olarak güreşin üst ve orta tabakanın tercihinin dışında kaldığı vurgulanmıştır [18]. Bizim çalışmamızda ise güreşe ilgi ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Çalık ve Pepe'nin Isparta ve Burdur illerinde yaptığı bir başka çalışmada da, güreş branşını seçenlerin, genel olarak anne ve baba eğitim düzeylerinin ortaokul mezunu olduğu belirtilmiştir [19]. Bizim çalışmamızda ise eğitim düzeyi yükseldikçe güreşe ilginin arttığı sonucu Çalık ve Pepe'nin bulgularıyla zıtlık oluşturmaktadır. Avrupa'da yapılan araştırmalarda ise İsviçre, Finlandiya, Norveç, Lüksemburg ve İsveç ülkelerinde ekonomik ve eğitim düzeyi yüksek kesimlerin güreşi ve kış sporlarını tercih ettikleri görülürken daha çok göçmen olan Avusturya, Almanya, Belçika ve Hollanda'da durum tam tersidir [20]. Amerika ve Kanada'da ise güreş sporuna ilgi orta tabakadan gelmektedir [21]. Yine dünyada en çok güreşten madalya almış Rusya, Bulgaristan ve İran'da güreş etnik yapıyla karşımıza çıkmaktadır. Bu üç ülkede güreşle ilgilenenlerin ve özellikle elit seviyede başarılı olanların Türkçe konuşan halklar veya bu halklara tarihi, kültürel ve akrabalık bağı olan Kafkas halklarından oluştuğu görülmektedir [22].

Ayrıca araştırma grubuna güreşle ilgili genel bilgi düzeylerinin ölçülmesi için temel ve yüzeysel sorular yöneltilmiştir (Tablo 3). Katılımcıların çoğunlukla güreşin en eski ve galip gelmenin temel belirleyicisi olan "tuş" kuralını, boks branşında aynı belirleyici özelliğe sahip "nakavt" kuralından bile ayırt edememeleri ve minder güreşinde greko-romen stilde "Asrın Güreşçisi" ünvanını alan Hamza YERLİKAYA'nın %62,4 oranında ne tür güreş yaptığının bilinmemesi toplumun güreş hakkındaki bilgi düzeyinin yetersizliğini daha açık bir şekilde göstermektedir. Bununla beraber geleneksel güreşlerle ilgili soruların çoğunlukla bilinmesi, toplumun geleneksel güreşleri daha çok takip ettiğinin ve tarihsel köklerinin daha eskilerde olmasının bir neticesi olarak görülebilir. Sosyal değişkenler açısından ise erkeklerin, ileri yaşta olanların, eğitim düzeyi yüksek olanların ve gelir düzeyi yüksek olanların genel olarak güreşle ilgili bilgi düzeyleri daha iyi düzeyde görülmektedir (Tablo 5).

Güreşle ilgili değer yargılar incelediğinde ise; katılımcıların büyük çoğunluğu (%85,6) güreşi ata sporu olarak görmekte, çoğunluğu güreşin, Türk milletinin en önemli sporu olduğunu (%59,1), diğer uluslardan Türk ulusunu önde hissettirdiğini (%57), devletin güreşe daha çok destek vermesi (%60,1) ve güreşin okullarda öğretilmesi

gerektiğini belirtmişlerdir. Bu çerçevede katılımcıların güreşi önemli gördükleri, ata sporu olarak benimsedikleri ve devletin güreşe diğer sporlardan daha fazla destek vermesi beklentisi içinde oldukları görülmektedir. Bu sonuçlar, Türk toplumunun güreşe sahipliliğini, tarihsel ve manevi bağını göstermesi açısından önemli bulgular olarak değerlendirilebilir. Sosyal değişkenler açısından ise, erkeklerin öncelikli olduğu, ayrıca düşük eğitim ve gelir seviyelerinde bulunanlarında öncelikli oldukları tespit edilmiştir (Tablo 5).

Yine bu konuyla ilgili benzer bir çalışmada Güngör, "hangi branşta mağlubiyeti kabullenemediklerini" katılımcılara sormuş ve 14 branş arasından en yüksek oranda (%56,1) güreş sporunda mağlubiyetin Türk toplumu tarafından kabul edilmediğini tespit etmiştir [9]. Bu sonuçta, bizim çalışmamızda katılımcıların çoğunlukla güreşi, Türk milletini diğer milletlerden önde hissettiren bir spor olarak değerlendirmeleri ile paralellik göstermektedir.

Geleneksel Türk sporlarının (genel olarak) cinsiyetçi bir yapı içerisinde kadınların katılımına izin vermediği düşünüldüğünde, toplumumuzun modernleşme sürecinde bayan güreşine bakışının önemi açıkça görülmektedir. Katılımcılar çoğunlukla (%60,4) güreşi erkeksi bir spor olarak görmekte ve kadınlara yakıştırmamaktadırlar. Yine bu değer yargısı cinsiyet ekseninde incelendiğinde kadınların dahi %59,9 oranında çoğunlukla bu yargıya katılması bayan güreşinin toplumdaki kabulü açısından olumsuz bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine kadınların, "televizyonda güreş programları daha çok olmalıdır" yargısına %42,3 oranında çoğunlukla katılmamaları hem bayan güreşinin hem de güreşin geleceği açısından kaygı verici bir durum olarak görülebilir. Bu çerçevede kadınların güreşe yönlendirilmesi ve sevdirilmesinin güreş için önemli bir kazanım olacağı düşünüldüğünde, kadınların güreşe katılım fırsatlarını engelleyen unsurların tespit edilmesi, güreş sporuna olan ilgilerinin arttırılması ve güreş organizasyonlarına katılımlarını sağlamak için gerekli tedbirlerin alınması önem arz etmektedir.

Yine "her Türk çocuğu güreş yapmalıdır" yargısına katılımcılar %44,8 oranında katılmıyorum demişlerdir. Burada Türk toplumunun özgür karakterinin kendini gösterdiği söylenebilir. Yine güreş çağdışı bir spordur ve güreşin özel bir değeri yoktur görüşlerine katılımcılar %75,8 oranında büyük çoğunlukla, %55,9 oranında çoğunlukla katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu durum, güreşin toplumda özel bir değere sahip ve çağdaş bir yapıda olduğunu göstermektedir.

Tablo 4'den çıkan önemli bir sonuçta, katılımcıların güreşi ata sporu ve Türk milletinin en önemli sporu olarak görmelerine rağmen, televizyonda güreş programlarının daha çok olması yönünde görüş bildirmemeleridir. Burada katılımcıların çoğunlukla güreşe ilgili olmadıkları (%66,1) göz önüne alınırsa, bu durumun televizyonda da güreşin daha fazla yer alma isteklerini olumsuz etkilediği düşünülebilir. Ayrıca, bu sonucun bir nedenini de bizzat medya kurumlarına bağlamanın çokta yanlış olmayacağı düşünülebilir. Çünkü medya toplumun ilgisinin yönünü belirlemede en etkin güçlerden birini teşkil etmektedir.

Bu çerçevede Türk mediasındaki önemli olumsuzluklardan biri futbol üzerinde yoğunlaşmasıdır. Yapılan çalışmaların birçoğu da gazete ve televizyonların futbola ortalama %85 oranında yer ayırdığını göstermektedir. Böyle bir tablo futbolun beşiği sayılan İngiltere'de bile söz konusu değildir [23]. Demokratik ülkelerin hemen hiç birisinde halkın isteğiyle ulusal spor politikası ve ulusal medya arasında bu denli bir uçuruma rastlanılmamaktadır. Sosyal gelişmenin sağlandığı uluslarda kitlelerin spor branşlarına duyduğu ilgi düzeyleriyle ulusal medya ve ulusal spor politikaları arasında bir paralellik söz konusudur [24]. Örneğin, Amerika'da ulusal futbol,

beyzbol, basketbol, atletizm, boks, su sporları ve ardından güreş yedinci sırayı ilgi ve aktiviteyle almaktadır. Medyanın yayın oranı ve ulusal potansiyelin değerlendirilmesi bunlara paralel bir seyir izlemektedir [20]. Bu bağlamda Amerikan toplumunda sporun değişen rollerini incelemek için yapılan bir araştırma, geleneksel sporları olan beyzbola medyada 75 yıl boyunca (1900-1975) ayrılan yerin fazla bir değişikliğe uğramadığını gösterirken [25], ülkemizde Aykoç ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışma güreş sporunun Türk basınında yaklaşık 60 yıl (1946-2005) boyunca yaşadığı olumsuz süreci açıkça göstermiştir [26].

Araştırmada bulunan önemli bir bulguda araştırma grubunun güreşi çoğunlukla dini açıdan önemli bir spor olarak görmemesi ve bununla beraber güreşin çağdışı bir spor olarak görülmemesidir (Tablo 5). Bu sonuç modernleşme sürecindeki toplumlarda sekülerleşmenin önemli bir süreç olmasıyla açıklanabilir. Sekülerleşme, bir şeyin dini referanslardan uzaklaşması, doğaüstü güçlerle başının kırılması, kutsal alanla ilişkisini kaybetmesi, kısaca "dünyevileşmesi" olarak tanımlanabilir. Dinin toplumsal hayatı belirleme gücünün azalması da sekülerleşme kavramıyla ifade edilmektedir. Bu anlamda sportif faaliyetin de sekülerleştiğini söylemek yanlış olmaz. Geleneksel toplumların spora benzeyen faaliyetlerine bakıldığında, bu faaliyetlerin meşrutiyetini dini referanslarla sağladığı görülmektedir [27]. Güreşin de dini ritüelleri olduğu ve peygamber sporu olarak bilindiği bir gerçektir. Ancak katılımcıların güreşi dini açıdan önemli bir spor olarak görmemesi, toplumun seküler bir yapı kazandığının ve sporu da bu çerçevede değerlendirdiğinin bir göstergesi olabilir. Ayrıca bu yargılarda, erkeklerin, eğitim ve gelir düzeyi düşük olanların güreşi dini açıdan daha çok önemsedikleri görülürken, güreşi çağdışı olarak görenlerin öncelikli kadınlar, eğitim ve gelir düzeyi düşük olanlar olduğu tespit edilmiştir.

Bu kapsamda; Türk toplumu ile güreş sporu arasındaki geleneksel ve tarihsel bağlar düşünüldüğünde, güreşin sadece bir spor faaliyeti olarak değil, geleneksel, kültürel ve tarihsel boyutlarıyla da değerlendirilip tanıtım ve faaliyet açısından zenginleştirilmesi gerekmektedir. Yine okullarda güreş sporunun müfredat programına alınabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması ve güreşi tanıtıcı yayın organlarının çoğaltılması önem arz etmektedir. Özellikle gelişmiş ülkelerde devletin geleneksel spor branşlarına özel önem verdikleri (Japonya'da sumo, ABD' de kriket vb) göz önüne alındığında, ülkemizde güreş sporuna devletin özel ilgi göstermesi, gelişimi, yaygınlaştırılması ve gelecek kuşaklara taşınması için politikalar üretilerek, kalıcı finansal fonların oluşturulmasıyla ilgili çalışmaların başlatılması önem taşımaktadır. Bunlarla beraber, medya da ülkemizde sporun gelişmesi için üzerine düşen sorumluluğun bilinciyle hareket etmeli ve güreş sporuna gereken ilgiyi göstermelidir. Yine sorumluluğu sadece medyada aramak yerine, medyanın kendi içindeki yaşamına devam edebilmesi için belirli zorunlulukları dikkate alınarak, güreş yayınlarına yer verme konusundaki duyarsızlığına çözümler aranmalı, başta TRT olmak üzere özel basın ve yayın kuruluşlarıyla iyi ilişkiler kurularak gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca güreşin sosyal profilini ve sorunlarını çeşitli yönleriyle, çok disiplinli yaklaşımlarla ortaya koyacak kapsamlı akademik çalışmaların ortaya konulması önemli olacaktır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Arslantürk, Z. ve Amman M.T., (2001). Sosyoloji. Çamlıca Yayınları, ss: 387-411, İstanbul.
2. Dönmezer, S., (1990). Sosyoloji. Beta Yayıncılık, ss: 114-428, İstanbul.

3. Canbaz, S., (2004). Değişen Toplumda Spor ve Din. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ss: 6-18.
4. Öztürk, F., (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Bağırğan Yayınevi, ss: 38, Ankara.
5. Tezcan, M., (1991). Toplumsal Değişme ve Spor Ahlakı ve Spor Felsefesi Yeni Yaklaşımlar (Ed.: Atilla Erdemli). İstanbul.
6. Amman, M.T., (2000). Sporda Sosyal Bilimler (Ed.: İkizler, H.C.). Alfa Yayınevi, ss: 99-132, İstanbul.
7. İnal, R., (2008). Küreselleşme ve Spor, Evrensel Basım Yayın, ss:22-23, İstanbul.
8. Thibault, L., (2009) . Globalization of Sport: An Inconvenient Truth. Journal of Sport Management, 2009, 23, 1-20.
9. Güngör, B., (2003). Türkiye’de Güreş ve Diğer Sporlara Sosyolojik Açından Bakış. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, ss: 1-96.
10. Fichter, J., (1996). Sosyoloji nedir? (Çev: Nilgün Çelebi). Atilla Kitabevi, ss: 169, Ankara.
11. Taylor, J., (1989). Sociology and Sport. University of Salford.
12. Suci, A., (1987). Turkiylarning Millig Terbiyesi (Cilt: I). Pedagoji Üniversitesi, İlmîy Jurnili, Şincang.
13. Horak, R., (1993). Futbol ve Kültürü. İletişim Yayıncılık. İstanbul.
14. Fraser, S., (2001). Wrestling International Newsmagazine. Volume 7, Issue 9.
15. Şahin, S., (2006). Sosyal Değişme Sürecinde Türkiye’de Güreş Sporunun Toplumsal Dinamikleri. Doktora Tezi, M.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
16. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları, (2010). www.tuik.gov.tr Ankara.
17. Türkmen, M., İmamoğlu, O. ve Ziyagil, M.A., (2006). Türkiye’de Güreş Sporunun Popülaritesi ve Seçilmiş Bazı Spor Dalları İle Karşılaştırılması. Türk Dünyası Araştırmaları. Sayı 163, ss: 77.
18. Koçyiğit, F., (1997). Toplumsal Yapının Çocuklarda Sportif Branş Seçme Üzerine Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri, ss: 433-439, Ankara.
19. Çalık, F. ve Pepe, K., (1998). Sosyo Ekonomik Yapının Spor Branşı Seçimine Etkisi. Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Yüksek Okulu I. Spor Kongresi Bildiri Özetleri, 16-18 Mart, Erzurum.
20. Anderson, D., (2001). Wrestling International Newsmagazine. Volume 7. Issue 9.
21. Sherrill, R., (2001). Wrestling International Newsmagazine. Volume 7. Issue 9.
22. Yordanov, W. and Petrov, W., (1997). Federation Internationale des Luttes Associecs, pp: 73-74, Sofya.
23. Cem, Ç., (1999). Sporun Yaygınlaştırılması ve Değişimi Sürecinde Televizyonun Rolü. Doktora Tezi, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
24. Büyükbaykal, G.N., (2003). Geçmişten Günümüze Türkiye’deki Yazılı Spor Basınında Futbolun Yeri ve Önemi. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ss: 37,148.
25. Mcpherson, B.D., Curtis, J.E., and Loy, J.W., (1989). The Social Significance of Sport. Human Kinetics Publishers, pp: 151.
26. Aykoç, E., (2006). Türk Basınında Kırkpınar: 1946-2005. II. Uluslararası Tarihi Kırkpınar Sempozyumu, Edirne.
27. Amman, M.T., (2005). Modernleşme Sürecinde Kadın ve Spor. Morpa Yayınları, ss: 17-65, İstanbul.